

Pokud přijde tvrdá zima a **plyn nebude, bude jedno, za kolik**. Zatímco premiér **Petr Fiala vysílá signály, že má plynu dost**, před rozhodující radou unijních ministrů energetiky, která byla svolána na středu do Prahy, to zdaleka nevypadalo tak jednoznačně. Členské země se předhánějí v obavách, co bude horší, zda to, že na plyn nebude, nebo to, že při tvrdší zimě plyn nebude vůbec.

V současném evropském jednání se utkávají dvě školy, první omezující cenu pro spotřebitele, druhá i spotřebovaný objem. Ta první tedy chce primárně snížit náklady spotřebitelů, zatímco ta druhá i celkové náklady, které dolehnou na spotřebitele dodatečně, až se bude řešit narůstající státní zadlužení. Ještě důležitější je to, že ta druhá škola se více zaměřuje na riziko, že plynu bude málo, pokud bude vůbec, kdy by nám pak mohla být jakákoliv cena jedno.

Konečné rozhodnutí půjde mimo české předsednictví, protože se bude odehrávat na úrovni hlav států a vlád na konci října v Bruselu, a to už organizuje stálý předseda Evropské rady Charles Michel.

Zastropování ceny plynu u spotřebitele, jaké už jsme ohlásili u nás, jde mimo tyto hlavní proudy. Znamená, že pro spotřebitele se tržní ceny plynu nahradí cenovou iluzí, kdy on sám zaplatí jen část ceny a zbytek se dorovná prodejcům z veřejných peněz. Plyn tedy zůstává stejně drahý jako dřív, jen to na svých účtech bezprostředně nevidíme. Českým specifikem pak je neochota zahrnout do této státní pomoci velké podniky, což v tuto chvíli vnímají jako rozsudek smrti.

Dodavatelům plynu v Česku vzniknou touto hrou na nižší cenu pohádkové zisky, pro které se vžil úřední termín „nadměrné“. A o tyto nadměrné zisky by se měly částečně podělit se státem zvláštní daní na úrovni 60 procent. Veřejné peníze tedy půjdou chvíli tam a chvíli zpět. Avšak vrátí se jich opravdu jen část, a to docela malá. Zdaní se jen to, co přechází pětiletý průměr zisků zmíněných společností navýšený o dvacet procent. A co je hlavní, tato mimořádná daň se bude platit až v roce 2024, protože nebude retroaktivní. Letošní zisky tedy mohou dodavatelé v Česku nasávat z plných hrdel. A v příštím roce? Pokud si ekonomika lehne a plyn ani nebude?

Na evropské úrovni se prosazují trochu jiné přístupy. Španělsko a Portugalsko prosazují svůj model zastropování ceny plynu jen pro výrobu elektrické energie. Jejich situace je ovšem trochu zvláštní ve srovnání s konkurencí. Mají natažené trubky a terminály pro zkapalněný plyn z Alžírsko, takže jim nedostatek moc nehrozí.

Španělsko také velice pokročilo ve využívání obnovitelných zdrojů a podle letošních statistik tak vyrábí 39 procenta své elektřiny, z toho 23,3 procenta jen z větru. Když započteme i jaderné elektrárny, v únoru, kdy zazářily i soláry, měli 62,2 procenta elektřiny z bezuhlíkových zdrojů. Plynové elektrárny tam řeší jen menší část spotřeby a ovlivňují cenu ve špičce, takže jsou rizikem víc ve směru inflace než pro celkovou energetickou situaci.

Zajímavá je také energetická izolovanost těchto zemí.

Teoreticky by se dala španělská trubka s alžírským plynem přetáhnout přes Pyreneje do Francie, ale francouzský prezident Emmanuel Macron tyto plány odmítá. Říká, že by šlo o nákladný projekt, který nemá dlouhodobý smysl, protože fosilní zdroje musí brzy skončit tak jako tak.

Němci a Nizozemí chtějí kombinaci zastropovaných cen s spojit s tvrdým tlakem na úspory energií. Česko ústy ministra průmyslu Jozefa Síkely tvrdí, že to není třeba, neboť už sama zastropovaná cena, která je u nás pětikrát vyšší než byla na začátku minulého roku, na takový úkol docela stačí. Lidem a podnikům není třeba nic nařizovat, na minulou spotřebu stejně nebudou mít.

Jenže Německo pomáhá i velkému průmyslu, který bude moci čerpat z celkového národního fondu 200 miliard euro. Část těchto peněz má jít také na urychlení rozvoje obnovitelných zdrojů. Chybějící elektrickou energii má doplnit prodloužení činnosti dvou jaderných elektráren, které byly připraveny na zavření. Plyn je však někde plyn nenahraditelný a při tvrdší zimě jej určitě nebude dost. Drsné úspory od začátku se tedy rozhodně užijou.

Němci nyní udělali ústupek a pod tlakem kritiky, že jejich státní pomoc podnikům v energetické krizi představuje nepřiměřenou konkurenční výhodu, přistoupili na vznik společného evropského energetického fondu. Je to obdoba řešení, jaké se uplatňovalo pro záchranu podniků už v pandemii, ale jedna zásadní změna je odlišuje. Má nabízet jen půjčky, nikoliv granty. Vysoké platby za energie pouze odloží, ale nakonec to na vás stejně dolehne.

Náklady zadlužování trochu snižuje inflace. Eurozóna měla v srpnu inflaci nad 10 procenty, což jinými slovy znamená, že peníze půjčené teď budou mít za rok o deset procent nižší hodnotu. Základní úroková sazba ECB je na 1,5 procenta. Sice ještě poroste po malých krůčcích, ale reálné sazby tak zůstanou výrazně negativní.

Česká inflace je na dvojnásobku eurozóny a základní sazby má na pětinásobku. Nicméně celkový odstup českých základních úrokových sazeb od inflace je větší než v eurozóně. To by mělo trochu uklidňovat při vyhlídce na prudký nárůst zadlužení, ale jen do chvíle, dokud průmysl vydrží bez dechu pod hladinou neudržitelných nákladů. Pak to bude stejné jako s cenou plynu, který není. Bude jedno jak velké jsou dluhy a sazby, když nebude z čeho platit.

Hlavní složkou energetické krize a inflace je válka na Ukrajině. V Evropě sklízíme obojí, v Americe energetickou krizi nemají, ale ceny energií působí i tam dojmem, jako by ji měli. Měsíc před americkými volbami v mezidobí to začíná být hlavní téma a zejména Republikáni začínají porovnávat náklady války s rostoucími domácími potřebami. Dávají najevo, že pokud tyhle volby vyhrají, začnou podporu válce brzdit.

Takhle to popsal v úterý americký list **Washington Post**.

Nejistota ohledně budoucí americké podpory se stupňuje, protože průzkumy veřejného mínění předpovídají, že Republikáni znovu převezmou kontrolu nad Sněmovnou reprezentantů. Někteří republikánští zákonodárci a kandidáti vyjádřili nespokojenost s obrovskými částkami pomoci a připomínali konkurenční bezpečnostní potřeby ve vztahu k Číně, domácí priority a potřebu většího dohledu nad výdaji.

Daria Kaleniuková, protikorupční aktivistka, která minulý měsíc vedla delegaci ukrajinských bojovnic do Washingtonu, poznamenala, že téměř všichni Republikáni ve Sněmovně reprezentantů hlasovali proti provizornímu zákonu o financování, který zahrnoval 12 miliard dolarů pro Ukrajinu.

Vysoký ukrajinský představitel, který hovořil pod podmínkou anonymity, řekl, že téměř úplná závislost Ukrajiny na zahraniční vojenské a ekonomické pomoci znamená, že její armáda musí rychle

znovu získat co nejvíce území kontrolovaného Ruskem, než dojde k jakémukoli potenciálnímu zmírnění západní podpory.

„Americké volby v mezidobí jsou jedním z faktorů, ze kterých máme obavu před nadcházející zimou,“ řekl. „Nový Kongres přinese Rusku výhodu, stejně jako znepokojení Evropané, kteří jsou vydírání energetickou politikou. Proto je současná ofenzíva tak důležitá.“

Evropské rozhodování o budoucí energetické politice na konci října tak může být přebito výsledkem amerických voleb na začátku listopadu. Českému předsednictví ani nezbyvá nic jiného než se tím nějak opatrně prožvanit.

| [Zbyněk Fiala](#)

■ ■ ■ ■ ■ (2 votes, average: **5,00** out of 5)

>> Podpora

Svobodný svět nabízí všechny články zdarma. Náš provoz se však neobejde bez nezbytné finanční podpory na provoz. Pokud se Vám Svobodný svět líbí, budeme vděčni za Vaši pravidelnou pomoc. Děkujeme!

Číslo účtu: 4221012329 / 0800

>> Pravidla diskuze

Než začnete komentovat článek, přečtěte si prosím pravidla diskuze.

>> Jak poslat článek?

Chcete-li také přispět svým článkem, zašlete jej na e-mail: redakce (zavináč) svobodny-svet.cz. Pravidla jsou uvedena [zde](#).

